

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านสารคดีมีประโยชน์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง เทียบทั่วไทย รายงานการศึกษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านสารคดีมีประโยชน์
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสารคดีประวัติศาสตร์เรื่อง “อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ”
แล้วตอบคำถามจากการอ่านให้ถูกต้องครบถ้วน

“อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ”

ภาพจากกรมศิลปากร

“อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ” เป็นหนึ่งในอุทยานประวัติศาสตร์จำนวนสิบแห่งของประเทศไทยในปัจจุบันที่จัดตั้งขึ้นโดยกรมศิลปากร สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม โดยจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๗ สำหรับชื่อเรียก “ศรีเทพ” นั้น เป็นการอนุโลมตามพระวินิจฉัยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ พระบิดาแห่งวิชาประวัติศาสตร์และโบราณคดีไทยที่ได้ทรงสันนิษฐานไว้ในคราวเสด็จตรวจราชการมณฑลเพชรบูรณ์ เมื่อครั้งยังดำรงตำแหน่งเสนาบดีของกระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ. ๒๔๔๗

“การเดินทางเข้าเยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ” ในปัจจุบันซึ่งมีระยะทางจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๒๔๐ กิโลเมตรนั้น สามารถทำได้โดยสะดวก ทั้งรถยนต์ส่วนตัวและ

รถโดยสารประจำทาง โดยเดินทางตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑ (กรุงเทพฯ-สระบุรี-เพชรบูรณ์) แล้วแยกขวาเข้าเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๑๑ หน้าที่ว่าการอำเภอศรีเทพ อีกประมาณ ๙ กิโลเมตรก็จะถึงอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ สำหรับรถโดยสารประจำทางก็จะมีทั้งรถโดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น ๑ รถโดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น ๒ และรถโดยสารประจำทางธรรมดา จากสถานีขนส่งสายเหนือ (หมอชิต ๒ จุดจักร) ซึ่งวิ่งขึ้น-ลงตลอดทั้งวัน แล้วลงที่ตลาดอำเภอศรีเทพ (บ้านกลาง) และต่อรถรับจ้างเข้าสู่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ

“พื้นที่ที่มีการตั้งเป็นอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ” นับเป็นแหล่งอารยธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทยปัจจุบัน เนื่องจากยังเป็นพื้นที่ที่ปรากฏร่องรอยหลักฐานซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยของมนุษย์ในยุคโบราณที่มีมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมทวารวดีและเขมรตามลำดับ ซึ่งรวมระยะเวลาที่มีความเจริญรุ่งเรืองถึงกว่า ๘๐๐ ปี ก่อนที่จะถูกทิ้งร้างไปด้วยสาเหตุโรคระบาดร้ายแรงหรือปัญหาภัยแล้งประการใดประการหนึ่งหรือทั้งสองประการ ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๘ - ต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๙ อันเป็นช่วงก่อนที่วัฒนธรรมสุโขทัยและอยุธยาจะเจริญรุ่งเรืองขึ้นมาแทนที่ในบริเวณลุ่มแม่น้ำป่าสัก และมีการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

“บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพในปัจจุบัน” ประกอบไปด้วยสองส่วนด้วยกัน ส่วนแรกเป็นพื้นที่ในส่วนเมืองโบราณศรีเทพ มีพื้นที่ประมาณ ๒,๘๘๙ ไร่ เป็นเมืองที่มีคูน้ำคันดินล้อมรอบแบบเมืองในวัฒนธรรมทวารวดีที่ยังคงสามารถรักษารูปแบบแต่เดิมไว้ได้อย่างสมบูรณ์ พื้นที่ภายในแบ่งเป็นสองเมืองที่เป็นลักษณะพิเศษเฉพาะ โดยเมืองในมีพื้นที่ประมาณ ๑,๓๐๐ ไร่ รูปเกือบกลมมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร มีช่องประตูเมือง ๖ ช่องทาง และมีโบราณสถานซึ่งได้รับการขุดแต่งแล้วประมาณ ๔๐ แห่ง อันมีโบราณสถานเขาค้างใน โบราณสถานปราสาทสองพี่น้อง และโบราณสถานปราสาทศรีเทพเป็นกลุ่มโบราณสถานสำคัญ รวมทั้งมีสระน้ำและหนองน้ำขนาดใหญ่จนถึงเล็กกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปประมาณ ๓๐ สระ ในขณะที่เมืองนอกมีพื้นที่ประมาณ ๑,๕๘๙ ไร่ เป็นเมืองรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ต่อกออกไปทางด้านทิศตะวันออกของเมืองใน มีช่องประตูเมือง ๖ ช่องทาง และมีโบราณสถานซึ่งส่วนใหญ่มีขนาดเล็กและยังไม่ได้มีการขุดแต่งเพื่อบูรณะอยู่ทั้งหมดประมาณ ๕๔ แห่ง รวมทั้งมีสระน้ำขนาดใหญ่จนถึงเล็กกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปประมาณ ๓๐ แห่ง มีสระขวัญเป็นสระน้ำสำคัญขนาดใหญ่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง และส่วนที่สอง เป็นพื้นที่ที่อยู่นอกเมืองโบราณศรีเทพ ซึ่งเท่าที่สามารถสำรวจได้ในปัจจุบันนั้นมีโบราณสถานที่ยังไม่ได้มีการขุดแต่งและบูรณะประมาณ ๕๐ แห่งและส่วนใหญ่ตั้งอยู่ทางด้านทิศเหนือของเมืองโบราณศรีเทพ โดยมีโบราณสถานเขาค้างนอกที่เป็นสถาปัตยกรรมในวัฒนธรรมทวารวดีเช่นเดียวกับโบราณสถานเขาค้างใน และโบราณสถานปราสาทฤๅษีที่เป็นสถาปัตยกรรมในวัฒนธรรมเขมรเช่นเดียวกับโบราณสถานปราสาทสองพี่น้องและโบราณสถานปราสาทศรีเทพ

“ปราสาทสองพี่น้อง” เป็นสถาปัตยกรรมในวัฒนธรรมเขมร มีลักษณะเป็นปราสาทที่ก่อด้วยอิฐสององค์ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลงเดียวกัน หันหน้าไปทางทิศตะวันตก ทั้งสององค์ส่วนยอดพังทลายไปจนหมดสิ้นแล้ว แต่องค์เล็กยังหลงเหลือทับหลังศิลาทรายที่มีสภาพสมบูรณ์ประดับอยู่จำหลักเป็นรูปอุมาเมศวรร

“ปราสาทศรีเทพ” เป็นสถาปัตยกรรมในวัฒนธรรมเขมร มีลักษณะเป็นปราสาทที่ก่อด้วยอิฐตั้งอยู่บนฐานศิลาแลงขนาดใหญ่ หันหน้าไปทางด้านตะวันตก ในแนวแกนเดียวกับปราสาทสองพี่น้อง จากลักษณะทางสถาปัตยกรรมและโบราณวัตถุที่พบโดยเฉพาะทับหลังทำให้อนุมานได้ว่าคงสร้างขึ้นเพื่อเป็นเทวาลัยเนื่องในศาสนาฮินดู (พราหมณ์) ลัทธิไศวนิกาย

“เขาค้างใน” เป็นศาสนสถานประจำสำคัญเมืองที่มีขนาดใหญ่ในวัฒนธรรมทวารวดีสร้างขึ้นเพื่อเป็นศาสนสถานในพุทธศาสนาเถรวาทหรือเถรวาท ต่อมาจึงได้มีการปรับเปลี่ยนเป็นศาสนสถานเนื่องในพุทธศาสนาเถรวาท

“เขาค้างนอก” เป็นศาสนสถานขนาดใหญ่ ตั้งอยู่นอกเมืองออกไปประมาณ ๒ กิโลเมตร สันนิษฐานว่า มีลักษณะเป็นมหาสถูป มีฐานขนาดใหญ่ทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส ก่อด้วยศิลาแลงที่ยังคงสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ ประดับตกแต่งฐานด้วยอาคารจำลองขนาดต่าง ๆ อยู่โดยรอบ

ที่มาของข้อมูล : กรมศิลปากร <https://www.finearts.go.th/main/view>

การตอบคำถามจากสารคดี

๑. อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพตั้งอยู่อำเภอใด และจังหวัดใด

.....

๒. ชื่อเรียก “ศรีเทพ” มีที่มาอย่างไร

.....

.....

๓. หากครอบครัวนักเรียนต้องการเดินทางไปยังอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ นักเรียนจะอธิบายให้ครอบครัวฟังอย่างไร (จงอธิบายพอสังเขป)

.....

.....

.....

๔. “บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพในปัจจุบัน” มีทั้งหมดกี่ส่วน อะไรบ้าง

.....

.....

๕. “ปราสาทสองพี่น้อง” กับ “ปราสาทศรีเทพ” มีสิ่งใดที่เหมือนกัน

สิ่งที่เหมือนกัน คือ.....

.....

๕. นักเรียนได้ความรู้อะไรจากการอ่านสารคดีเรื่องนี้

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....